

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. Calcei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

dici per Primam, Tertiam, Sextam, Nonam fit juxta brevitatem, vel longitudinem dici, qui longior est ætate, quam hyeme, & consequenter Prima, v. g. longius protrahitur ætate quam hyeme, & sic de cæteris. Durat autem hora nona (quæ facit ad nos) dimidiam partem temporis, quod fluit à puncto meridei, usque ad verum occasum Solis: quare si meridies, v. g. sit hodie decima octava hora dici, durabit Nona per tres horas, hoc est usque ad horam vigesimam primam eiusdem dici.

27. Sed quæ est, singulis diebus anni ad nostrum Horologium Italicum talis hora?

Subscribam hic horam eiusmodi Nonam, pro dictis diebus dictorum quatuor Mensium, iuxta Meridies Panormitanum, in Sicilia, ad gradus altitudinis poli 38. ex quibus cæteri, plus, minusve, distantes, facile colligi à quoquam poterunt.

28. In Æquinoctio verno, hoc est 12. Martij, Meridies Panormi est hora 18. Nona ergo ex dictis n. 26. durat usque ad horam 21.

29. In Solstitio æstivo, hoc est 22. Iunij, Meridies, ibid. est hora 16. m. 41. Nona ergo, ex dictis n. 26. durat, usque ad horam 20. m. 26.

30. In Æquinoctio autumnali, hoc est 16. Septembris, meridies, ibidem, est hora 18. Nona ergo, ex dictis n. 26. durat usque ad horam 21.

In Solstitio hyemali, hoc est 22. Decembris, meridies ibid. est hora 19. m. 19. Nona ergo, ex dictis n. 26. durat usque ad horam 21. m. 34.

Dices fore scandalum tam sero Missam celebrare. Respondeo, posse huic occurrere, si explicetur quando opus fuerit, assistantibus privilegium: quod si explicatione non obstante, perseverabit quis in scandalo, scandalum erit passivum, quod vitare nequaquam obligamur.

CAPVT VII.

Expediuntur quadam faciliora pertinentia ad Sacerdotem antequam celebret.

§. I. Preces ante Missam.

1. Licet sanum consilium sit ante Missam (idem, ut hac occasione dicam est, post Missam) preces Deo offerre, & præsertim illos Psalmos recitare, & Orationes, quæ præponuntur in Missali; tamen id in præcepto nequaquam est; nam ideo, notanter ibi dicitur. *Præparatio ad Missam, pro opportunitate Sacerdotis facienda.* Ita Castropalaum. 2. tract. 7. d. 2. p. 4. n. 6.

2. Major difficultas est de precibus quæ recitantur dum Sacerdos induit sacras vestes. Sed contra Navarum, apud Bonac. mox citandum & Azor. apud eundem, nec has esse sub gravi præcepto, inde constat cum Bonac. de Euchar. d. 4. q. ult. p. 8. num. 32. quia non apparet, unde id, vel iure, vel consuetudine cum tanto rigore præcipiantur. Quod de veniali; Ægrè illud admitterem, quamvis admittat Castropalaum, de Sacram. tract. 22. disp. unica p. 10. num. 8. alios citans: & Ratio nostra est, quia ubi nullum præceptum invenio, cur præceptum veniale velim admittere? ex consuetudine nec idem veniale possum colligere, ut in simili dicam mox §. 1. à n. 3.

§. II. Recitatio Matutini.

1. Facere Sacrum, non recitatis privatim precibus Matutinis, esse mortale docent communiter Antiquiores, apud Marchin. de ord. 1. c. 1. p. 3. c. 5. & nonnulli Recentiores. Azo, Bellarm. Regin. alique apud eundem Marchinum, quia est, inquit, iam verus consuetudo, & quia Pius V. in Bulla in primis Missalis, districte id præcipit. Negant vero communiter alij probabilius. Ita Sylvest. Sorus, Medina, Val. Suar.

Vasq. Lessius, Hentiq. Sà, Scottia, Fag. Layman. eodem Marchino. Ratio est, quia non apparet consuetudinem, nec Pij V. mandatum esse tam non consuetudinem, quia non constat, vel consuetudinem, vel esse sub mortali acceptam: non enim di, non reductur nisi ad consilium, ut mox mus n. 5. & 7.

2. Sed quid de peccato veniali? Communitate, quæ, qui liberant celebraturum à mortali, non rant à veniali, si sine causa, Missam Matutinam, cuius doctrinæ fundamentum sic profert Castropalaum. 2. tract. 7. d. 2. p. 4. n. 6. sine. Veniale sine dubio contingit, quando absque rationabili causa, Missa non præmissa Matutini recitatione: quia ita est recepta, & quia matutinum hora consueta, & ad præscripta, non est dictum. Hæc ille.

3. Verum optassem primò, quod Castropalaum basset hanc consuetudinem sub obligatione fuisse receptam, & non ob devotionem in se, & errorem, quo iudicabant adesse præceptum, quod factum non erat: cum igitur id non probaverit, quiescere non possum.

4. Optassem secundò, quod in secunda ratione (quia Matutinum hora consueta non est dictum) non fuisset quæstiones. Nos enim hic non quaerimus, veniale, hora, non consueta, licet Matutinum sit veniale, præponere Matutino Missam, quæ rationes divergunt, nec una aliam inferens, ut ex se patet.

5. At saltem, non observabit Rubrica, quæ Missam esse postponendam, ergo peccabitur veniale. Respondeo negando consequentiam, quia Rubrica infra lib. 2. cap. 5. §. 1. dicemus, aliquando solum consilia.

6. Audi ipsum Castropalaum 2. tract. 7. d. 2. p. 4. n. 6. idem alicentem, dum probat id non esse mortale Dicere Missam (inquit) Matutinis precibus non recitatis, non est mortale. Ratio præcipua est, quia voluntas de hac re præceptum. Dicit esse præceptum Latini V. in principio Missalis, ubi in virtute sanctæ oblationis præcipit Missam dicere juxta ritum Missali ad præscriptam additionem, vel diminutionem, aliâve mutationem, aliam remotionem ibi præscripta. Sed una ex ceremoniis est hæc, ut, &c. Respondeo, Pium V. tulisse præceptum, ut Matutinum dicendi Missam, nec novum inducendi: sed hoc præceptum non comprehendit Matutinam recitationem, quia recitatio Matutini non est ritus Missæ, sed ad Missam præsupponitur, alias vocatur præparatio, aut aliquantulum sub præcepto esset, cum in illa Rubrica recitatur. Aliqua tamen in Rubricis præscribitur, non ut præcepta, sed ut consilia. Neque obstat inter alia, quod Missa contingentes computari omissionem Matutini precum, quia solum, est defectus levis; vel dicendum, procedere ex sententia antiquorum Canonistarum. Item obstat, dari aliquando privilegium ad dicendum Missam non recitatio Matutino, quia hoc dari potest, ut lenius scrupulus. Hæc ille. Vides autem hanc rationem Arinam favere etiam non admittenti peccatum veniale.

7. Confirmo ex eodem Castropalaum ibid. n. 7. in vata (ait) recitatione officij sedere, cum standum est, & re, cum est stectendum, ex Rubrica præscripto, non esse peccatum si absque contemptu fiat, quia non videtur præcipi, sed consili, & ordinari majoris devotionis præcipi, sed Bonacina d. prima de horis canon. q. 3. p. 6. & Henricus Castropalaus. Cur igitur pari modo non aliam Matutini recitationem ante Sacrum non præcipi, sed consili, & ordinari majoris devotionis gratia?

§. III. Calcei.

1. De habendis calceis à celebratorio, nullum præceptum, atque adeo, nudis pedibus celebrare, nullum peccatum est. Ita Tolet. Socinus, Si Laym. lib. 5. T. p. 7. n. 14. sine. quia tamen honestas, & decencia id requirit, merito calceatum Rubrica Missæ illud volunt. At est consuetudo recepta. Audin. de

recepta ex honestate. Ita Bonac. alios referens de Euch. d. 4. q. ult. p. 9. n. 28 in fine.
2. Quid non solum id peccatum non esse olim existimatum fuit, verum etiam à Patribus in Agyptiorum Monasteriis degentibus, statum erat: ut nudis pedibus Monachi ad sacra celebranda, immo & percipienda, procederent. Calceamenta (inquit Cassianus lib. de habitu Monach. cap. 10.) veluti interdita Evangelio præcepto Monachi recusantes tantummodo caligis (hoc est græcè Sandaliis, in Annotationibus eiusdem Cassin. V. Caligis, hæc mutantur pedes, & paulo post. Quibus tamen caligis, quamquam licite vitantur, utpote Domini mandato contentis, nequaquam tamen pedibus eas inherere permittunt, cum accedunt ad celebranda seu percipienda Sacrosancta mysteria, illud asstantes, etiam secundum litteram, custodiri debent, quod dicitur ad Moysen, vel ad Iesum filium Nave: Solve corrigiam calceamenti tui, locus enim, in quo stas, terra sancta est: Hactenus Cassianus.

§. IV. Pileolus.

Capite aperto incedere usque ad præsentiam Altaris debet Sacerdos, ibi tamen aperto capite, ad Missam procedere ex c. Nullus Episcopus, de consecr. dist. 1. Sed dubium est, an ita pileolo uti quis possit, ut eo non amoto, celebrare factum valeat. Negandum id est, citra facultatem rite concessam, vel citra necessitatem, hac enim necessitate existente, posse Sacerdotem, capite pileolo cooperto, celebrare, si non est opportunitas petendi facultatem, docet Delugo de Euch. d. 10. sect. 4. num. 102. gradumque necessitatis sic explicat Marchinus de ord. tract. 3. p. 3. c. 4. n. 9. Non credendum esse mortale (quidquid dicat Garzanti) absque dispensatione, sed cum iusta causa, puta ob nimiam regionis frigiditatem, capitis debilitatem, vel senectutem, vel ob calvitiū, celebrare cum pileolo usque ad Canonem, si difficile esset petere dispensationem, & usus pileoli de raro contingeret. Dicitur, quia decreta Sacra Congregationis, de hac re, sunt restrictiva, non præceptiva, &c. & infra: Quod si alicubi est pena excommunicationis, est comminatoria, qua ex Summo Sancto. Ceter. non semper est signum mortalis culpe. Hæc Marchin. & quoad illud quidem (usque ad Canonem) aliqui cum Bonac. d. 4. de Euch. q. ult. p. 9. n. 29. extendunt usque ad Consecrationem, aliqui cum Delugo modo citato loquuntur absolute.
2. Olim autem Episcopus immo & Prælati Religionum pro suis dispensabant in hac re. Sic Henric. Scortia, Laym apud Dian. p. 2. r. 14. ref. 8. nunc id reservatur Pontifici in Missali novo Urbani VIII. his verbis: Nemo audeat vi pileolo in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicæ non obstante quacunque contraria consuetudine.
3. At verò sicuti ex Sanchez l. 2. de matr. d. 40. n. 6. 7. in multis potest Prælatum dispensare in casu necessitatis, quando non datur recursus ad Pontificem; ita poterit in hoc de pileolo: solum adverte, non requiri magnum necessitatis gradum, quia res de qua agimus, non est tam gravis; quare necessitates modo numero primo dictæ erunt sufficientes ad hoc, ut Episcopus, vel Prælatum possit dispensare, si non sit recursus, vel sit difficilis ad Pontificem, sicuti si difficile sit ad Prælaturam recurrere, sufficientes ibidem erant ad hoc, ut id fieret etiam sine dispensatione. Id quod insinuat prædictum decretum n. 2. allatum, dum dicit (Nemo audeat) non enim est presumere, quando necessitas urget, & non est petendi dispensationem opportunitas.
4. Sed quod peccatum est, cum causa quidem, sed sine dispensatione, quæ posset facile obtineri, celebrare cum pileolo: Dico citra scandalum, & contemptum, non esse mortale Ratio est, tum quia non videtur ex se gravis irreverentia, tum propter auctores magni nominis nobiscum sentientes. Sic Sylvester, Ang. Tabien. Rodrig. Henric. Grassius, Bart. ab Ang. Mirand. Scortia, Fag. Ledesma, quos sequuntur, citantque Marchinus de ord. t. 3.

p. 3. q. 4. n. 11. Diana p. 2. tract. 14. ref. 38. Sanæ Vasquez alatus, approbatque à Castrop. de sacrif. tract. 12. d. 2. vnic. p. 10. num. 10. asserit, omnes Sacerdotes in Polonia, hyeme, velato capite, usque ad consecrationem Altaris adesse, probatque posita causa posse id fieri, etiam sine licentia, quia dictum c. Nullus, præsumptionem requirit.

5. In China licitum est celebrare totam Missam aperto capite quia ibi signum reverentiæ non est aperire, sed regere caput, licet ad omnem scrupulum amovendum Pauli V. licentia ad id accesserit. Ita Præpos. de Sacri. q. 83. art. 3. d. 6.

§. V. Minister.

Debet, ex Bonac. de Sacri. d. 4. q. ult. p. 9. num. 34. sub obligatione mortali, esto non debere sub mortali dicant Nivar. & Zerola apud Fagund. præcept. Eccles. lib. 3. c. 21. num. 5. adesse qui ministret Sacerdoti sacrificans. In necessitate tamen, & citra scandalum, illum abesse, non esset culpa. Ita Suar. Layman. Fagund. Dian. apud Delugo d. 20. de Euch. sect. 4. num. 103. Semel cum quidam Sacerdos rusticaretur, convenissetque multitudo Agriculorum, die festo ad audiendum Sacrum, nec accesserit, qui sciret Sacro ministrare, unum ex illis rusticis summarie idem Sacerdos instruxit, qui ad ipsius Sacerdotis nutum missale transferret, vinum, & aquam portigeret, tintinabuloque, cum sacra Hostia elevaretur, signum daret; Cæterum in reliquis, sibi respondit Sacerdos, ita factum est, ut vix Ministri defectus apparuerit. Rectè factum, & in simili necessitate non reprobandum.

2. Feeminam ministrare Sacro, prohibitum est omnino, quare tum ipsam, tum Sacerdotem eam admittentem peccare mortaliter docet Marchinus de ord. tract. 3. p. 3. c. 15. n. 2.

3. Et in casu quidem necessitatis, potius conceditur à Doctoribus, celebrare sine ministro, quam illa circa Altare ministrante. Dico (circa altare) nam ministrante circa Altare viro, qui nesciat respondere, & respondentibus ex choro Monialibus v. g. non esse prohibitum, nec inconveniens, docet contra Vasquez, Delugo, ibid. cui sententiæ faget praxis: nam inde Moniales cantare Gloria Credo, & similia, in aliquibus Missis etiam solennibus, videmus passim.

Scio Nunnum, & Silvium apud Dian. p. 2. r. 14. ref. 43. Adde Sylvest. apud March. loc. cit. n. 3. concedere feeminis utrumque in necessitate, id est, assistere Altari, & respondere: sed his non assentior, cum casui necessitatis melius, & minus periculosè provideatur per Sacerdotem sibi ipsi ministrantem.

4. At qualis est gradus necessitatis, ut possit quis sine ministro celebrare: Certè, ut detur infirmo viaticum, est sufficiens necessitas. Ita Silvius, Villalob. alique apud Dian. loc. cit. quidquid alij dicant cum Hurtad. d. 4. de Sacrif. diff. 12. versus finem, ut Sacerdos aliquo die festivo satisfaciatur præcepto audiendi Sacrum, multo magis, ut multitudo Rusticorum idem præceptum adimpleat. Scio Villal. Silv. alique apud Dianam loc. cit. Ratio horum est, quia cum ex Delugo d. 20. de Euch. sect. 4. n. 103. Ministrum assistere Sacerdoti celebranti sit potius introductum consuetudine, quam iure non est tanti rigoris, ut maior necessitas requiratur. Atque ex his poteris de aliis similibus necessitatibus statuerere.

5. Quod si carens ministro nolis, die festivo, facere Sacrum potes sine peccato; quia potes sequi opinionem probabilem negantium, illum esse necessitatem sufficientem, cum possit dici, præceptum audiendi Sacrum, non obligare, nisi, quando Sacrum haberi potest, debito modo. Ita Bonac. de Euch. d. 4. q. ult. p. 9. n. 34. alique.

6. Dixi num. 4. (aliquo die festivo) nam si Sacerdos v. g. Eremita vellet contingere omnibus diebus festis,